

Het rantsoen op papier en dat wat voor de stieren ligt, kan wel 40 procent verschillen

Dieren wegen en gewasopbrengst meten is basis voor verbetering kengetallen

Meer groei, meer omzet

Per dag 100 gram groei meer levert bij vleesstieren al gauw 105 euro per stier per jaar op. Deze extra groei halen is niet altijd moeilijk, geven dierenarts Dick Dijkhuis en voeradviseur Harm van Hattem aan. 'Het hoeft niet met een extra luxe brokje, zorg ervoor dat het in de basis van voeding en verzorging goed zit. Er valt nog veel te optimaliseren', zegt Van Hattem.

tekst **Alice Booi**

Rust, reinheid en regelmaat. De vraag hoe vleesveehouders hun stieren 100 gram per dag harder kunnen laten groeien is eigenlijk niet zo moeilijk te beantwoorden. Op de themadag '+100 gram groei, ook voor uw bedrijf?' rekende Harm van Hattem, specialist vleesvee bij AgruniekRijnvallei, voor dat 100 gram groei gemiddeld een meeropbrengst van 105 euro per plaats per jaar oplevert. 'Daarbij kun je ook nog vaak op een meeropbrengst rekenen door een hogere vlees-

kwaliteit en dus een hogere kiloprijs. Met optimaliseren is nog veel te halen.' Daarvoor hoeven vleesveehouders niet te investeren in een 'luxe brok uit een flitsende folder'. Het gaat om de basis, het ruwvoer en de verzorging ervan. Van Hattem adviseert de teelt van voer ook goed te evalueren, bijvoorbeeld bij mais. 'Iedereen heeft het over een opbrengst van 50 ton per hectare, maar hoeveel was het daadwerkelijk? Zo'n opbrengst is prima haalbaar, maar ook dan moet het alle-

maal wel kloppen in de teelt en oogst.' Daarnaast noemt hij de kwaliteit van belang om de dieren dat extra beetje groei te laten halen. 'Goede mais heeft 35 tot 40 procent droge stof, een hoog zetmeelgehalte en goed gekneusde korrels.'

Berekend en gevoerd rantsoen

Met het ruwvoer in de silo komen er nog een aantal fases die belangrijk zijn om het ruwvoer in de stieren te krijgen. Van Hattem geeft aan dat uit onderzoek bij

Meten en wegen levert handvatten voor verbetering bij Henk en Aart van Zandwijk

Henk van Zandwijk

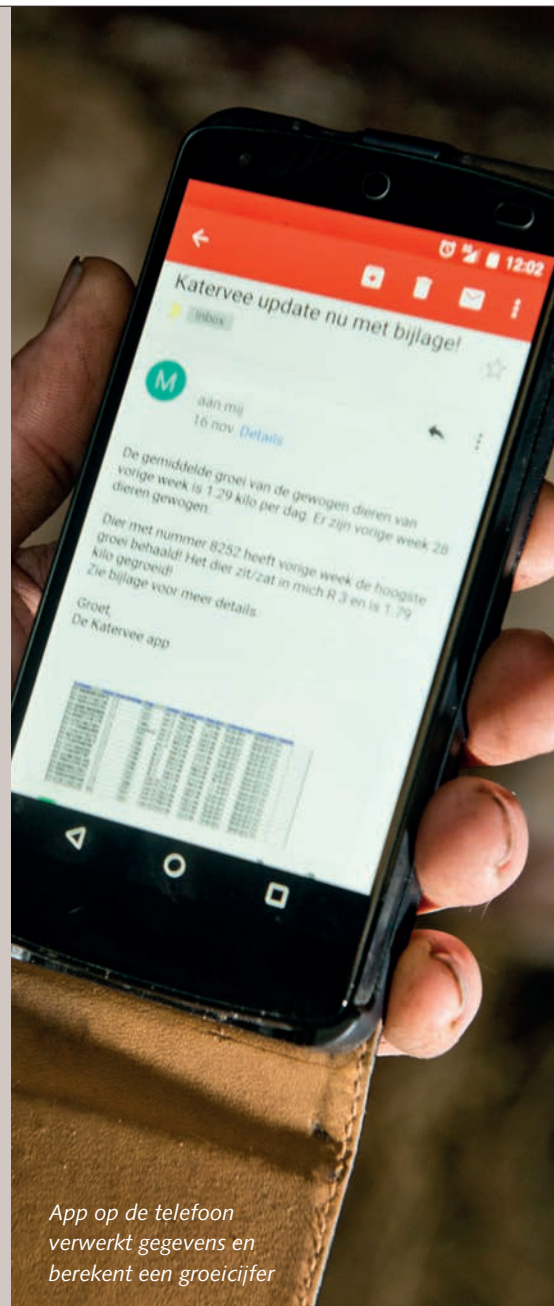
Ze hebben zelfs een app op de telefoon voor het berekenen van de groei van hun stieren. 'Meer groei is meer marge, maar het begint allemaal met wegen.'

De vierhonderd Bief Select-stieren van Henk en Aart van Zandwijk uit Herwijnen gaan drie keer over de weegschaal: wanneer ze op een leeftijd van 10 tot 12 maanden op het bedrijf komen, tussentijds en bij de afvoer op de leeftijd van ongeveer 22 maanden, waarbij de stieren geslacht op zo'n 560 kilo uitkomen. 'Elke week wegen we zo een aantal stieren', geeft Henk aan. 'De app op de telefoon verwerkt de gegevens en berekent een groeicijfer. We houden zo elke week de vinger aan de pols.'

Wanneer er in het rantsoen of in de verzorging iets niet goed gaat, hebben ze dat ook snel in de gaten en kunnen ze bijsturen. Kort geleden nog. In het rantsoen van de stieren zijn ook voederbieten toegevoegd. De stieren vreten het graag en leken op het oog ook prima te groeien. 'Maar uit de groeicijfers bleek de groei achter te blijven. Zo konden we meteen schakelen', vertelt Henk, die eraan toevoegt dat ze de hoeveelheid voederbieten verminderd hebben. 'En we voeren ze verdeeld over de dag, zodat de stieren ze niet in één keer opvreten. Voederbieten zijn heel smakelijk, maar bevatten ook veel suikers.'

Naast mais bevat het rantsoen graskuil, mks, bierbostel, voederbieten, wat luzerne en snippers in de afmestfase, goed voor een gemiddelde groei van zo'n 1300 gram per stier per dag. 'We voeren altijd op dezelfde tijd en proberen zo min mogelijk te veranderen.'

Henk noemt nog een voorwaarde voor het halen van een goede groei: goed uitgangsmateriaal. De stieren komen uit Frankrijk en ook uit Nederland van blondfokkers. 'Er is veel verschil tussen fokbedrijven', begint Henk. 'Wij weten heel snel van welke bedrijven de stieren goed groeien.' Als succesfactor noemt hij goed bijvoeren van de kalveren om zo een goede pensontwikkeling te krijgen. 'Dan kunnen ze op oudere leeftijd veel voer opnemen en dus hard groeien.'

App op de telefoon verwerkt gegevens en berekent een groeicijfer

AgruniekRijnvallei blijkt dat er wel een afwijking van 40 procent kan zijn tussen het rantsoen dat op papier is samengesteld, en datgene wat uiteindelijk voor de stieren komt te liggen. 'Dat komt niet alleen door het maken van fouten bij het laden, waardoor er een andere verhouding ontstaat, maar ook door drogestofpercentages die verschillen.' Denk bijvoorbeeld aan het verloop van het drogestofpercentage van een maaskuil of het verschil tussen twee balen kuilgras, zo geeft hij als voorbeelden. 'Als je een maximale groei wilt halen, moet je een stabiel rantsoen hebben en elke stier moet hetzelfde krijgen.'

De selectie door stieren aan het voerhek is hierbij een spelbreker. 'Op zo'n 20 procent van de bedrijven selecteren stieren aan het voerhek. De ene stier groeit dan ook harder dan de andere stier.' Het be-

gint volgens de vleesveespecialist dan ook bij wegen en meten. 'Dan weet je waar je in de bedrijfsvoering nog wat halen kunt.'

Driehoeksoverleg

Wanneer je weet waar je staat, kun je ook doelen stellen, adviseert dierenarts Dick Dijkhuis van DAP Thewi. 'Het is het meest succesvol als veehouder, veevoeradviseur en dierenarts in een driehoeksoverleg samen de aanpak bespreken. Dat voorkomt dat er verschillende adviezen gegeven worden.'

Met rust, reinheid en regelmaat als motto noemt Dijkhuis met name de voeding een belangrijk aandachtspunt voor maximale groei, maar ook voor optimale weerstand. Bijvoorbeeld op vaste tijden en zo constant mogelijk voeren. 'Niet steeds van brokken of bijproducten wisselen vanwege de prijs.' Het schimmelvrij houden van

het rantsoen is ook een belangrijke voorwaarde voor een hoge groei. 'Schimmels zorgen voor onrust in de pens, voedingsstoornissen en verminderde weerstand. En vergeet daarbij niet het drinkwater. Ik zie te vaak vies drinkwater, terwijl de dieren daar tientallen liters per dag van opnemen.' En vaccinaties? Die zijn bedrijfspecifiek, noemt de dierenarts. 'Bring in kaart wat de risico's zijn, maak een analyse en beslis wat de beste strategie om te enten is.'

Afname antibioticagebruik

Met het verbeteren van het management zal ook de dierdagdosering verminderen, ervaart de dierenarts. 'Fouten in het management moet je vaak corrigeren met antibiotica. Met het aanscherpen van voeding en verzorging zal ook het gebruik ervan afnemen.'